

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
26/18. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2018. március 6.

A C-284/16. sz. ügyben hozott ítélet
Slowakische Republik kontra Achmea BV

A Hollandia és Szlovákia közötti beruházásvédelmi megállapodásban szereplő választottbírósági kikötés nem egyeztethető össze az uniós joggal

E kikötés kivonja az uniós jog szerinti bírósági felülvizsgálati mechanizmus hatálya alól az e jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos jogvitákat

1991-ben a volt Csehszlovákia, illetve Hollandia a beruházások elősegítéséről és védelméről szóló megállapodást¹ kötött (BIT²). A BIT rendelkezései szerint az egyik szerződő fél és a másik szerződő fél beruházója közötti vitákat békés úton, ennek sikertelensége esetén pedig választottbíróság előtt kell rendezni.

Csehszlovákia 1993-ban történt felbomlását követően Szlovákia lépett jogutódként a BIT szerinti jogok és kötelezettségek tekintetében az előbbi ország helyébe.

2004-ben Szlovákia megnyitotta az egészségbiztosítási piacát a magán gazdasági szereplők előtt. Egy holland biztosítási csoporthoz tartozó vállalkozás, az Achmea ekkor leányvállalatot alapított Szlovákiában, hogy ott magán egészségbiztosítási szolgáltatásokat kínáljon. 2006 során Szlovákia azonban részlegesen visszafordította az egészségbiztosítási piac liberalizációját, és különösen megtiltotta az egészségbiztosítási tevékenységből származó nyereség felosztását.

2008-ban az Achmea a BIT alapján választottbírósági eljárást indított Szlovákiával szemben azon az alapon, hogy a fent említett tilalom ellentétes e megállapodással, és ez az intézkedés vagyoni kárt okozott számára. 2012-ben a választottbíróság megállapította, hogy Szlovákia valóban megsértette a BIT-et, és arra kötelezte az említett országot, hogy 22,1 millió euró összegű kártérítést fizessen az Achmeának.

Szlovákia ezt követően e választottbírósági ítélet hatályon kívül helyezése iránti keresetet nyújtott be a német bíróságokhoz³. Szlovákia szerint a BIT-ben szereplő választottbírósági kikötés ellentétes az EUM-Szerződés több rendelkezésével⁴.

Az ügyben benyújtott fellebbezést elbíráló Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) arra a kérdésre vár választ a Bíróságtól, hogy a Szlovákia által vitatott választottbírósági kikötés összeegyeztethető-e az EUM-Szerződéssel.

A Cseh Köztársaság, Észtország, Görögország, Spanyolország, Olaszország, Ciprus, Lettország, Magyarország, Lengyelország, Románia és az Európai Bizottság észrevételeket nyújtott be Szlovákia érvelésének alátámasztására, míg Németország, Franciaország, Hollandia, Ausztria és Finnország azt állítja, hogy a vitatott kikötés, és általában azok a hasonló típusú kikötések, amelyeket az uniós tagállamok közötti, jelenleg hatályos 196 BIT-ben rendszerint alkalmaznak, érvényesek.

¹ A Holland Királyság és a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás.

² Kétoldalú beruházási megállapodás.

³ Mivel a választottbíráskodás helyszíne Frankfurt am Main (Németország), a német bíróságok rendelkeznek joghatósággal a választottbírósági határozat jogszerűségének vizsgálatára.

⁴ Az EUMSZ 18., 267. és 344. cikkéről van szó.

A mai napon hozott ítéletében a Bíróság először is megállapítja, hogy a BIT szerint az e megállapodással összhangban létrehozott választottbírósnak különösen a szóban forgó jogvitában érintett szerződő állam hatályos jogszabályai, valamint a szerződő felek közötti valamennyi releváns megállapodás alapján kell határoznia.

Márpedig az uniós jog – tekintettel e jog sajátosságaira, így a nemzeti joggal és a nemzetközi joggal szembeni autonómiájára, a nemzeti jogokhoz viszonyított elsőbbségére, valamint e jognak az uniós polgárokra és a tagállamokra közvetlen hatállyal rendelkező számos rendelkezésére – egyrészt valamennyi tagállamban a hatályos jog részének, másrészt a tagállamok közötti nemzetközi megállapodásból származó jognak minősül. Következésképpen **e kettősségből adódóan a szóban forgó választottbírósnak adott esetben az uniós jogot**, és különösen a letelepedés szabadságával és a tőke szabad mozgásával kapcsolatos rendelkezéseket is **értelmeznie, vagy akár alkalmaznia kell.**

Ezt követően a Bíróság rámutat arra, hogy a szóban forgó választottbírósnak nem képezi a Hollandiában és Szlovákiában létrehozott bírósági rendszer elemét, mivel e bíróság az említett két tagállam bíróságaihoz képest eltérő hatáskörrel rendelkezik. Ebből az következik, hogy **e választottbírósnak nem minősülhet** az EUMSZ előzetes döntéshozatalra vonatkozó 267. cikkének értelmében vett „**tagállami**” bíróságnak, és következésképpen **nem jogosult arra, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz.**

Ami azt a kérdést illeti, hogy a választottbírósnak által hozott ítélet valamely olyan tagállami bíróság felülvizsgálata alá tartozik-e, amely a választottbírósnak által elbírált jogvitával kapcsolatos uniós jogi kérdéseket terjeszthet a Bíróság elé, a Bíróság megállapítja, hogy a BIT értelmében a választottbírósnak döntése végleges. Ezenfelül a választottbírósnak határozza meg a saját eljárási szabályait, és különösen maga választja meg a székhelyét, és következésképpen az általa meghozott ítélet érvényességének bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásra alkalmazandó jogot is.

Ez utóbbi kapcsán a Bíróság rámutat arra, hogy **a nemzeti bíróság csak annyiban gyakorolhat ilyen bírósági felülvizsgálatot, amennyiben azt a nemzeti jog megengedi számára**, amely feltétel a jelen esetben nem teljesül maradéktalanul, mivel a német jog e területen csupán korlátozott bírósági felülvizsgálatról rendelkezik. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozza, hogy jóllehet a választottbírósnak ítéletek tagállami bíróságok általi felülvizsgálatának korlátozott jellege bizonyos feltételek mellett jogszerű lehet a kereskedelmi választottbírósnak eljáráss⁵ keretében, **e szabály nem ültethető át a jelen esetben szóban forgó választottbírósnak eljárásra.** Ugyanis míg az első eljárás a felek akaratautonómiáján, addig a második egy olyan szerződésen alapul, amellyel a tagállamok beleegyeznek abba, hogy kivonnak olyan jogvitákat a saját bíróságaik joghatósága, és következésképpen egy olyan bírósági jogorvoslati rendszer hatálya alól, amelynek létrehozására az EU-Szerződés⁶ kötelezi őket az uniós jog által szabályozott területeken, amelyek e jog alkalmazására vagy értelmezésére is kiterjedhetnek.

Ezen okok miatt a Bíróság úgy véli, hogy **a BIT megkötésével Szlovákia és Hollandia a jogviták rendezésére szolgáló olyan mechanizmust hoztak létre, amely nem alkalmas annak biztosítására, hogy az említett jogvitákat az uniós bírósági rendszer részét képező bíróság bírálja el, holott csak egy ilyen bíróság alkalmas az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítására.**

E körülmények között a Bíróság megállapítja, hogy **a BIT-ben szereplő választottbírósnak kikötés érti az uniós jog autonómiáját, és következésképpen nem egyeztethető össze az uniós joggal.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság

⁵ 1999. június 1-jei Eco Swiss ítélet ([C-126/97](#)); 2006. október 26-i Mostaza Claro ítélet ([C-168/05](#)).

⁶ EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése.

előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106